

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ostrava – Dubina, Františka Formana 45

Františka Formana 45/268, 700 30 Ostrava – Dubina

Identifikátor školy: 600 145 280

Termín konání inspekce: 3. – 6. únor 2004

Čj.:	n4-1083/04-5151
Signatura:	kn6cx126

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ tematické zjištění: rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání
- ❖ tematické zjištění: výuka německého jazyka v základních školách

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava - Dubina, Františka Formana 45 je příspěvkovou organizací, kterou zřídilo s účinností od 1. ledna 2002 Město Ostrava, Městský obvod Ostrava - Jih. Vedle poskytování výchovy a vzdělání je škola oprávněna provozovat doplňkovou činnost na základě vymezení okruhů v Dodatku č. 1 zřizovací listiny.

Rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení škola sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Škola poskytuje základní vzdělání. V 1. – 9. ročníku je vyučováno podle vzdělávacího programu Základní škola č. 16847/96-2. Ve školním roce 2003/2004 školu navštěvuje 700 žáků ve 27 třídách. Odloučené pracoviště se nachází na adrese 700 30 Ostrava - Dubina, Františka Formana 45A.

Školní družina má 5 oddělení s 125 žáky zapsanými k pravidelné docházce, zajišťuje ranní i odpolední provoz. Ve škole pracuje i školní klub.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Při kontrole odborné a pedagogické způsobilosti bylo zjištěno, že celkem osm vyučujících nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, a to, že čtyři vyučující neabsolvovaly vysokoškolské vzdělání, jedna vyučující absolvovala studium učitelství pro střední školy, jedna vyučující absolvovala vysokoškolské vzdělání neučitelského směru a nemá doplňkové pedagogické studium, jedna vyučující má vzdělání pro učitele 1. stupně a vyučuje na 2. stupni. Na druhém stupni vyučují čtyři vyučující bez příslušné aprobační cizí jazyky. Výchovná poradkyně absolvovala požadované vzdělání.

Organizační řád stanovuje jednotlivé útvary školy a jejich vedoucí. Jako vedoucí pracovníky určila ředitelka zástupce ředitele pro 1. a 2. stupeň a vedoucí školní jídelny. Ředitelka školy vytvořila poradní sbor, členy jsou zástupkyně ředitele, vedoucí vychovatelka, vedoucí školní jídelny, hlavní uklízečka, výchovná poradkyně, koordinátor protidrogové prevence a zástupci z řad učitelů za 1. i 2. stupeň.

Pravidla fungování školy jsou dána v Řádu školy, který zahrnuje provozní řád, povinnosti a práva žáků, režim školy, režim práce učitelů a ostatních pracovníků, řád školní družiny, řád školní jídelny a řády učeben a odborných pracoven.

Hygienické a bezpečnostní zásady stanovuje Pokyn ředitelky školy k zajištění bezpečnosti, úrazové prevence a hygieny.

Trvalé i aktuální úkoly jsou zaneseny v Plánu činnosti školy. Jeho součástí jsou návrhy a opatření pro školní rok 2003/2004, vzdělávací a výchovná činnost, plán akcí, spolupráce s rodiči a s veřejností, hygiena a bezpečnost práce, plán BOZP a PO, oblast materiálně-technická, sportovní, tělovýchovná a dopravní výchova, zájmová a mimoškolní činnost, plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků, plán hospitační a kontrolní činnosti a plán porad a třídních schůzek. Plán činnosti školy obsahuje konkrétní termíny i odpovědnost jednotlivých pracovníků za přidělené úkoly.

Kompetence řídicích pracovníků spolu s příslušnými pravomocemi a odpovědnostmi jsou stanoveny v náplni jejich pracovní činnosti. Pro informovanost vyučujících slouží pedagogické rady a provozní porady, předmětové komise a metodická sdružení, písemné materiály na nástěnkách ve sborovně i na chodbě, složky pro jednotlivé vyučující a také jejich každodenní kontakt s vedoucími pracovníky.

Ve škola jsou vytvořeny tři metodická sdružení a osm předmětových komisí. Zabývají se plněním osnov, péčí o talentované žáky, materiálním zabezpečením výuky, výběrem učebnic, přípravou a organizací soutěží a olympiád, přípravou a analýzou kontrolních prací. Vlastní metodická činnost ve smyslu ověřování nových forem výuky s následnou diskusí o jejich efektivitě a vzájemné návštěvy vyučovacích hodin realizovány nejsou. Jednání těchto orgánů se pravidelně účastní obě zástupkyně i ředitelka školy.

Dalšímu vzdělávání učitelů je věnována ze strany vedení školy i od vyučujících velká pozornost, realizuje se systematicky a vždy vychází ze zaměření a z cílů školy. Učitelé si rozšiřují svou odbornou kvalifikaci podle potřeb školy, ve školním roce 2003/2004 klade škola důraz na pokračování ve vzdělávání vedoucích pracovníků, zejména v oblasti školského managementu, vzdělávání pedagogů zaměřené na zdokonalení jazykových kompetencí, vzdělávání v oblasti práce s PC. Podle aktuální nabídky se vyučující účastní rovněž seminářů a akcí vedoucích k prohloubení jejich odbornosti nebo specializace, kterou vyučují, tak aby byly zastoupeny všechny aprobace. Jednotliví vyučující předávají poznatky ze školení v rámci předmětových komisí a metodických sdružení. Začínající učitelé mají zkušené uvádějící učitele, jejich vzájemná spolupráce není formální. Systém vedení zaměstnanců má škola vytvořen a je funkční.

Hospitační činnost se plánuje v rámci celkové kontrolní činnosti. Důraz je kladen na sledování začínajících učitelů. Při kontrole je pořízen zápis o provedené kontrole, jehož součástí je závěr kontroly, opatření, vyjádření kontrolované osoby. Při hospitacích jsou sledovány didaktické jevy včetně kontroly plnění učebních plánů a osnov. Učitelé jsou s výsledky hospitace vždy prokazatelně seznámeni. Výsledkem hospitace jsou zjištění, která umožňují vedení školy přijímat potřebná opatření. Ta mohou postihnout kteroukoliv oblast kontrolní činnosti.

Hodnocení zaměstnanců provádí ředitelka školy dvakrát ročně. Objektivitu a spravedlivost zajišťují vydané a zveřejněné vnitřní podmínky pro přiznání osobního příplatku. Hodnotící systém zahrnuje rovněž hodnocení a sebehodnocení jednotlivých pracovníků na základě dotazníku, což se dle vyjádření ředitelky velmi dobře osvědčilo.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům sledovaných předmětů jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré. Nedostatky jsou vykazovány v oblasti odborné a pedagogické způsobilosti učitelů.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola je pavilónového typu v prostředí sídlištní zástavby na okraji města. Patří v této oblasti mezi školy nejnovější, škola byla otevřena 1. září 1996. Návštěvníka upoutá nejen svou barevnou pastelovou omítkou a věží s hodinami, ale především hezkou vnitřní výzdobou. Škola se skládá ze dvou učebnových pavilonů, pavilonu TV a školní jídelny a výtvarné galerie. Má pět oddělení školní družiny a dvě oddělení školního klubu. Má 21 kmenových a 7 odborných učeben – fyziky a chemie, výpočetní techniky, hudební výchovy, dvě jazykové učebny, školní dílny a keramickou dílnu. Pro relaxaci dětí o přestávkách slouží pět pohybových koutů se stoly na stolní tenis, žebřinami a molitanovými zíněnkami. Školou a veřejností je využíván divadelní sál v suterénu. Venkovní areál zahrnuje travnaté, asfaltové a duratanové hřiště.

Třídy jsou vybaveny novým školním nábytkem. Pro výzdobu učeben jsou využity výtvarné práce žáků a zčásti názorné pomůcky vztahující se k výuce. Vybavení didaktickou technikou je na dobré úrovni.

Pro potřeby žáků i učitelů slouží žákovská i učitelská knihovna. Učebnicemi, sbírkami úloh a pracovními sešity jsou žáci vybaveni ve všech ročnících a pro všechny inspekci sledované předměty. Ve výuce občanské výchovy jsou používány učebnice obsahově vyhovující osnovám, k výuce dějepisu jsou k dispozici kromě nových učebnic také dějepisné atlasy, nástěnné historické mapy, folie na zpětný projektor a diapozitivy. Je zde vybudována také videotéka dějepisných pořadů. Chybějí encyklopedické příručky a na výuku dějepisu zaměřené časopisy. Výuka cizích jazyků probíhá na 1. a 2. stupni ZŠ podle moderních učebnic doprovázených kvalitními audioorálními pomůckami k nácviku poslechu s porozuměním.

Tento základní učební materiál doplňují v hodinách učitelé pracovními listy, které uplatňují při frontální i skupinové práci. K procvičování některých témat jsou k dispozici CD. Materiální zázemí je velmi dobré.

Některé kabinety učitelů jsou vybaveny počítači. Materiální podporu výuky zajišťuje didaktická a audiovizuální technika (videorekordéry, magnetofony, televizní přijímače a meotary). Pomůcky pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou zakoupeny.

Materiálně technické podmínky školy jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Součástí inspekční činnosti bylo porovnání údajů uváděných školou v podkladové inspekční dokumentaci, v třídních knihách vedených ve všech třídách školy ve školním roce 2003/2004 a v rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol citovaném ve výčtu dokladů, o které se opírají inspekční zjištění uvedená v této zprávě.

Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Organizace vyučovacího procesu se řídí platnými učebními dokumenty, aplikovanými na školní rok 2003/2004 (vzdělávacím programem, učebním plánem, učebními osnovami, tematickými plány pro jednotlivé předměty). V 8. a 9. ročníku byl učební plán rozšířen

o jednu hodinu týdně, v souladu s pokynem MŠMT čj. 31172/2002-22 s platností od 1. září 2003. Volitelnými předměty v 7. – 9. ročníku jsou informatika, sportovní hry, francouzský jazyk, ruský jazyk, přírodovědná praktika, technické činnosti, cvičení z matematiky, cvičení z českého jazyka, práce s internetem, společenskovední seminář, výtvarné činnosti, domácnost, základy administrativy, seminář ze zeměpisu a konverzace v anglickém jazyce. V souladu s osnovami je v tematických plánech přírodovědy ve 4. a 5. ročníku zařazeno učivo z oblasti výchovy ke zdraví ve stanoveném počtu hodin.

Srovnání učebního plánu s rozvrhem hodin a třídními knihami potvrzuje jednotnost plánů a reálné skutečnosti. Tematické plány jsou v souladu s osnovami. Dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacích programů.

Naplňování učebních osnov projednávají metodické orgány na svých jednáních, vedení školy se těchto jednání zpravidla účastní. Kontrola plnění učebních osnov je zařazena i v kontrolní činnosti.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Stavba rozvrhu hodin akceptuje požadavky psychohygieny. Školní řád obsahuje všechny vyhláškou stanovené okruhy a má výchovný charakter. Provozní řády odborných učeben jsou funkční.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Činností v oblasti výchovného poradenství se ve škole zabývá jedna vyučující, která absolvovala studium výchovného poradenství. Jejimi hlavními úkoly jsou spolupráce s vedením školy, pedagogickými pracovníky a s rodiči v oblasti výchovy a vzdělávání, výchovná a psychodiagnostická práce s problémovými žáky. Spolupracuje s Městským úřadem, pedagogicko-psychologickou poradnou, s policií ČR a s organizací Renarkon (zabývá se drogovou problematikou). V oblasti vzdělávání se výchovná poradkyně zaměřuje na profesní orientaci žáků. O své činnosti pravidelně informuje ostatní vyučující a rodiče. Velmi dobrá je spolupráce s třídními učiteli a s vedením školy. Protidrogová prevence probíhala podle plánu, ve škole je zpracován Minimální preventivní program. Zabývá se odstraňováním nepříznivých projevů v chování žáků a předkládá konkrétní formy spolupráce s rodiči i odborníky v dané oblasti. Výchovná poradkyně i koordinátor protidrogové prevence se v dané problematice průběžně vzdělávají a podle potřeby kontaktují odborníky.

Ve škole je evidováno 11 integrovaných žáků s poruchami učení. Škola jim zajišťuje péči, individuální vzdělávací plány jsou vypracovány. K dispozici jsou potřebné pomůcky.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém a v německém jazyce

V průběhu inspekce byla sledována výuka v předmětech český jazyk a německý jazyk v 5. - 9. ročníku. Většina vyučujících byla na výuku velmi dobře připravena, probírané učivo se časově shodovalo se zpracovanými tematickými plány. Nedostatky v plánování a v přípravě na hodinu byly zjištěny v německém jazyce v 5. ročníku. Vyučující nepřizpůsobila stanovené cíle výuky aktuálnímu stavu skupiny. Požadavky na žáky z její strany byly nepřiměřené, žáci nezvládali zadané úkoly.

Německý jazyk vyučují dvě učitelky, obě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Český jazyk na 2. stupni učí pět vyučujících, z toho jedna nemá vysokoškolské vzdělání, nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Ve škole jsou vybudovány dvě jazykové učebny, obě jsou vybaveny nástěnnými gramatickými přehledy, projekty žáků a audiovizuální technikou. Výuka byla dobře materiálně zajištěna, a to pracovními listy, literárními ukázkami, obrazovým materiálem a dalšími pomůckami. V německém jazyce byl ve všech hodinách využit magnetofon. Všechny použité materiály včetně techniky (magnetofonu) přispěly ke zvýšení efektivity hodin a podílu žáků na učení.

Vyučující byly schopny organizačně vést výuku, jejich pokyny byly srozumitelné a požadavky většinou přiměřené věku žáků. Během vyučovacího procesu sledovaly cíl výuky.

V úvodní části vyučovacích jednotek učitelky stanovily didaktický cíl. Hodiny českého jazyka byly věnovány učivu z oblasti mluvnice, literatury a slohu. Výuka byla realizována metodami výkladu, rozhovoru se žáky, práci s učebnicí, skupinovou prací, zápisy do sešitů dle pokynů vyučujících. V jedné hodině byly velmi vhodně využity prvky dramatické výchovy, které přispívaly k rozvoji správného vyjadřování žáků a k rozvoji jejich slovní zásoby. Ve všech hodinách byla pozornost věnována individuální práci se slabšími žáky. Tempo výuky bylo voleno podle celkové úrovně třídy. Nové učivo bylo dostatečně procvičeno.

Nedílnou součástí výuky ve všech hodinách německého jazyka byl nácvik poslechu, většinou chyběla následná práce s vyslechnutým textem, včetně ověření porozumění.

V navštívených hodinách byl zřejmý zájem žáků o výuku. Motivační prvky přispěly k upoutání pozornosti žáků a k dobrému přístupu k práci v hodinách.

Učivo bylo učiteli interpretováno věcně správně, příklady funkční, žáci kontrolováni a podle potřeby opravováni.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla dodržována, osobnost žáka byla respektována. Komunikace žáků byla ve většině tříd na velmi dobré úrovni, komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování většinou velmi dobrá. Vztah vyučujících k žákům byl pozitivní, kázeňské problémy v době inspekční činnosti nebyly zaznamenány.

Při prověřování učiva byli vyučující objektivní, hodnocení mělo pozitivní charakter, analýza chyb byla prováděna bezprostředně po každém ukončení ústního projevu, zkoušení realizováno ústní i písemnou formou. Z hlavních didaktických zásad byla v navštívených hodinách respektována zásada přiměřenosti a návaznosti.

Výsledky vzdělávání učitelé zjišťují vlastními evaluačními nástroji, převážně ústním zkoušením s následnou klasifikací prokázaných znalostí osnovami stanoveného učiva a kontrolních písemných cvičení. Ověření znalostí probíhá po každé probrané lekci.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a v německém jazyce jsou celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech

Hospitace v předmětech matematika, fyzika, chemie, přírodopis a přírodověda proběhly ve třídách 4. – 9. ročníku, celkem u jedenácti učitelů.

Časová dotace stanovená učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola je v jednotlivých předmětech dodržena, a to v rámci týdenního rozvrhu hodin i celkovým počtem hodin vyučovaných v 6. – 9. ročníku. V minimální dotaci je vyučována matematika na 2. stupni (v nejvyšších ročnících je jedna z hodin dělena), navyšovány jsou v některých ročnících hodiny fyziky a přírodopisu. Učební obsah realizovaného vzdělávacího programu rozpracovali učitelé v tematických plánech. Do časového rozvržení učiva nejsou začleněny hodiny určené opakování a shrnutí tematického celku, ověřování výsledků učení např. písemné, celohodinové práce a jejich opravy. Kontrola prokázala, že ne všichni učitelé

doceňují potřebu průběžné práce s touto pomůckou a řídí se spíše obsahem učebnic (zejména učitelé 1. stupně). Průběžné plnění učebních osnov potvrzují zápisy v třídních knihách, probíraná učební látka odpovídala obsahově i termínově zpracovanému plánu. Bezprostřední přípravu na hodinu vyučující zaměřovali na obsahovou náplň a organizaci hodiny s cílem zvládnutí připraveného množství úloh nebo úkolů. V tomto směru byli na hodiny pečlivě připraveni, učivo navazovalo na předcházející témata. Méně se již zabývali skladbou zaměstnání žáků s ohledem na potřeby psychohygieny či individuální možnosti a předpoklady. Srozumitelné pokyny a převážně přiměřená náročnost učiva přispívaly k naplnění výukového cíle.

Všichni učitelé sledovaných předmětů splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Na 1. stupni jsou to třídní, na 2. stupni osm učitelů, kteří mají pro příslušný předmět i aprobaci. Příznivá personální situace pozitivně ovlivňovala úroveň práce s odbornou terminologií a věcnou správnost výuky.

Sledované hodiny probíhaly v kmenových třídách vybavených žákovským nábytkem a úložnými skříňkami. Prostorové možnosti některých učeben jsou vzhledem k počtu žáků nedostačující, omezují výběr organizačních forem a výukových metod. Stávající technické vybavení učeben určených k výuce fyziky, chemie a přírodopisu neodpovídá potřebám (schází rozvody plynu, elektřiny a vody, funkční digestoř). Výzdoba vhodně dotváří pracovní prostředí, je informující a estetická. V nižších ročnících je přizpůsobena věku žáků a významně se podílí na příjemné vzdělávací atmosféře.

Učebnicemi a pracovními sešity je výuka zajištěna. Zavedení pracovních sešitů v matematice i na 2. stupni se nejeví jako vhodné. Rodiče musí tyto materiály platit, opravám pracovních sešitů není věnována odpovídající pozornost a jejich úprava není sledována. Učitelé podporovali efektivitu výuky svépomocí připravenými materiály, např. pracovními listy, kartami s naznačenými početními úkony nebo pojmy a zajímavými úlohami pro práci skupin. Výjimečně byla využita i didaktická technika – zpětný projektor při procvičování a zápisu učiva. Výběr i množství učebních pomůcek je omezený, zcela schází např. soupravy pro frontální žákovské pokusy ve fyzice a chemii, prostorové a rovinné modely. Výpočetní technika v rámci výuky zatím využívána není.

Pojetí výuky jednotlivými učiteli se odráželo ve vyučovacímu stylu a ve výběru forem a metod práce které preferovali. Převažovala frontální výuka a osvědčené metodicky správné (ale mnohdy jednotvárné) postupy, méně časté byly skupinové formy práce. Vyskytly se i hodiny, kde byli žáci orientováni na přejímání hotových poznatků jednostrannou metodou poznávací činnosti. Individuálně se objevovaly soutěživé prvky, otázky podporující orientaci v širších souvislostech a tvorbu systému znalostí, práce s chybou a aplikační úlohy. Řešení úloh jednoho typu v poměrně dlouhém časovém úseku potvrzovalo snahu vyučujících dosáhnout rovnoměrnou úroveň znalostí a dovedností u všech žáků. Pracovní tempo přizpůsobovali pomalejším žákům, žádnou formu diferenciaci neuplatňovali. V některých hodinách vyučující vhodně spojovali činnosti žáků s účelovým pohybem a změnou pracovního místa, většinou ale na možnou únavu žáků, která se projevovala poklesem pozornosti nereagovali.

Pracovní součinnost učitele a žáků podněcovala vhodná motivace - orientační prověřování minulého učiva, numerická rozcvička nebo ústní zkoušení. V průběhu hodin působily motivačně pochvaly dílčího výkonu, přiměřená náročnost úkolů a pomoc učitele, ve fyzice, chemii a přírodopisu demonstrační pokusy, názorné pomůcky, obrazový a obrázkový materiál. Logické vyvozování učiva na základě již získaných znalostí a vlastních zkušeností podporovalo tvorbu systému znalostí.

Na základě pozorování atmosféry hodin lze potvrdit, že dohodnutá pravidla ve vzájemných vztazích učitel-žák jsou známá a akceptovaná. Pozitivně působily i zájem učitele o názor

žáků, pochvaly za dobře zvládnutý úkol a klidná atmosféra v níž se vyučování rozvíjelo. V menší míře byly rozvíjeny komunikativní dovednosti ve smyslu popisu matematického problému s využitím odborných výrazů, zdůvodnění zvoleného postupu řešení nebo diskuse ke správnosti výsledku.

Organizace hodin matematiky umožňovala v celkové struktuře velký podíl samostatné práce žáků. Její součástí byla průběžně prováděná kontrola výsledků úloh a úkolů, spíše výjimečně následovala klasifikace výkonu nebo slovního zhodnocení. Učitelé většinou prováděli korekci. Souhrnné hodnocení efektivity vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny a pracovní výsledky žáků bylo spíše výjimkou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledované výuce matematiky a skupině přírodovědných předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré s výhradami k pestrosti metod organizačních forem práce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém jazyce

Škola nabízí žákům výuku anglického jazyka v týdenní hodinové dotaci stanovené v souladu s vyučovaným programem Základní škola. Z dalších jazyků existuje možnost výběru ruského a francouzského jazyka jako volitelného předmětu. Do loňského roku ve škole pracoval kroužek španělštiny. Kontrolou tematických plánů, které učitelky zpracovávají na základě požadavků ředitelky školy, byl prokázán soulad obsahu výuky s učebními osnovami.

Hospitace proběhly v hodinách anglického jazyka na 1. i 2. stupni ZŠ. Učitelky byly na hodiny zodpovědně připraveny, stanovené výukové cíle byly přiměřené schopnostem a věku žáků a odpovídaly aktuálnímu stavu třídy. Probírané učivo navazovalo na předcházející látku, individuální vzdělávací potřeby žáků byly respektovány. Odborná úroveň připravenosti učitelek k výuce odpovídala požadavkům základní školy, metodické kompetence učitelek se pozitivně projeví zejména v hospitovaných hodinách na 1. stupni.

Sledovaná výuka anglického jazyka probíhala v esteticky příznivém prostředí odborné učebny a kmenových tříd. Do všech hospitovaných hodin byla zařazena audioorální cvičení.

Členění jednotlivých hodin umožňovalo efektivní využití času. Na činnosti učitelek byl znát pozitivní vliv nových učebnic využívajících komunikativních metod výuky. Byla zařazována také skupinová práce, která se střídala s individuálními úkoly při procvičování. Tempo výuky bylo přiměřené, bez relaxačních prvků, v jedné hodině byla zařazena také píseň jako účinné a motivující cvičení poslechu s porozuměním. Rovněž práce s doplňkovými materiály měla pozitivně motivační charakter.

Při interakci a komunikaci mezi učitelkou a třídou i mezi žáky navzájem byl dorozumívacím prostředkem většinou český jazyk. Vyjadřovací cizojazyčné schopnosti žáků se uplatňovaly při čtení a překladu textu z učebnice a v jednoduchých odpovědích na otázky vyučujících při řízených rozhovorech, k přirozeným konverzačním situacím při vyučování nedocházelo. Prověřování vědomostí a dovedností s následnou klasifikací nebylo prováděno ve všech hodinách, stejně jako závěrečné hodnocení a sebehodnocení jednotlivých vyučovacích jednotek. Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány ústním a písemným zkoušením (diktáty, testy z učebnic, krátké písemné práce).

Všechny vyučující projevovaly ve sledovaných hodinách pozitivní vztah k žákům, výuka probíhala v příjemné pracovní atmosféře, kázeňské problémy po dobu inspekční činnosti nebyly zaznamenány.

Výuka cizích jazyků je kromě volitelných hodin ruského jazyka v 9. ročníku a francouzského jazyka v 8. ročníku zařazena do dopoledního vyučovacího bloku, což je vhodné z hlediska psychohygieny.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách anglického jazyka jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v prvouce na 1. stupni

V průběhu inspekce bylo uskutečněno celkem pět hospitací v hodinách prvouky v 1. - 3. ročníku. Týdenní počet hodin ve všech třídách odpovídá učebnímu plánu základní školy.

Cíle výuky byly vyučujícími stanoveny vhodně a přiměřeně vzhledem k aktuálnímu stavu třídy a respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Zápisy v třídních knihách a předložené tematické plány dokládají návaznost probíraného učiva na předcházející témata, nemají však výraznější pracovní charakter, zajišťují jen základní rozdělení učiva do měsíců a týdnů. Všechny vyučující byly na konkrétní hodiny velmi dobře připraveny.

Jedna vyučující nesplňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což se ale neprojevovalo negativně na kvalitě její práce a veškerá výuka byla vedena věcně a odborně správně.

Učebny jsou prostorné, dobře osvětlené a vyhovují všem požadavkům psychohygieny. Vybaveny jsou vhodným nábytkem. Výzdobu tvoří nejen žákovské práce, ale i aktuálně využitelné názorné pomůcky. Didaktická technika byla zastoupena jen v jedné učebně (radiomagnetofon). Je-li naplánováno její využití, je možné ji přemístit z jiných tříd nebo kabinetů. Ve všech hodinách vyučující využívaly a dávaly žákům k dispozici řadu názorných pomůcek (obrazové materiály, přírodniny, modelovací hmota, kartičky s názvy a pracovní listy). Žáci měli ale malou možnost využívat další informační zdroje, například encyklopedie a časopisy zaměřené na danou tematiku.

Řízení výuky umožňovalo využití vyučovací doby bez zbytečných prostojů a časových ztrát. Žáci měli vždy dostatek úkolů, plnili je podle instrukcí vyučujících, ale chybělo výraznější zastoupení aktivních činností, které by umožňovaly hledat a používat vlastní postupy řešení. Převažovala frontální výuka se střídáním společné a samostatné práce, skupinová práce byla zařazována. Chyběla výraznější diferenciací zadávaných úkolů, možnost prezentace výsledků a jednoznačné hodnocení. V případě potřeby se vyučující věnovaly žákům individuálně a prokazovaly, že své svěřence velmi dobře znají. Tempo výuky citlivě přizpůsobovaly potřebám a možnostem žáků a vhodně zařazovaly relaxační činnosti omezující únavu a zvyšující pozornost.

Žáci projevovali aktivitu a zájem o výuku. Vyučující dbaly na to, aby i pasivnější z nich byli zapojeni do organizovaných činností. Průběžně uplatňovaly motivační prvky ve formě krátkých her, říkadel a písniček, využívaly vlastní znalosti a zkušenosti žáků a názorné pomůcky.

Ve třídách panovala klidná, přátelská atmosféra a vzájemná důvěra. Pravidla komunikace vycházejí z jednotných požadavků všech vyučujících. Podporují kvalitu vztahů a jsou jednoznačně akceptována. Žáci se neobávají vyjádřit vlastní názor a vznášet dotazy, ale způsob řízení výuky jim nedával vždy dostatek prostoru. Komunikativní dovednosti byly rozvíjeny bez většího důrazu na komunikaci mezi žáky vzájemně. Ve sledovaných hodinách nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování.

Vyučující prováděly průběžné hodnocení formou pochvaly za správně splněný úkol, ale i aktivitu a pokrok. Zkušební a opakovací otázky se zaměřovaly hlavně na fakta, méně již na pochopení širších souvislostí a na aplikaci osvojených vědomostí a dovedností. Menší důraz

byl kladen na vyhodnocení skupinové práce. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků, stejně jako zdůvodnění hodnocení žáků učitelem, se objevovalo jen v náznacích. Žáci mají z daného předmětu dostatek známek. Ve sledovaných hodinách však klasifikace využita nebyla.

Průběh a výsledky výchovy a vzdělávání v prvouce jsou hodnoceny jako velmi dobré s dílčími nedostatky v oblasti uplatňovaných metod a forem práce a využití možností hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v tělesné výchově na 2. stupni

Hospitace se uskutečnily 6. - 9. ročníku u všech vyučujících daného předmětu. V souladu s učebním plánem jsou ve všech ročnících zařazeny dvě hodiny tělesné výchovy. Žáci jsou rozděleni do skupin, které svou velikostí dávají předpoklady k optimální organizaci výuky a využití stávajících materiálních a prostorových podmínek. Tematické plány jsou zpracovány v souladu s učebními osnovami a umožňují reagovat na změny podmínek v průběhu školního roku.

Všichni vyučující tělesné výchovy splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V rámci předmětové komise úzce spolupracují a předávají si zkušenosti. Sledovaná výuka byla po všech stránkách vedena věcně i odborně správně.

Výuka probíhala ve dvou dobře vybavených tělocvičnách. Realizace stanovených cílů byla podpořena využitím dostatečného množství a sortimentu sportovního vybavení. Vzhledem k tomu, že škola patří k nejnovějším, jsou veškeré vnitřní prostory a materiální vybavení ve velmi dobrém stavu.

Všechny hodiny byly řízeny účelně s efektivním využitím vyučovacího času. Měly shodnou vnitřní stavbu zahrnující úvodní nástup, rozcvičení a protažení základních svalových skupin a s důrazem na plánované aktivity, hlavní část a závěrečné uvolnění a relaxaci spojené se stručným vyhodnocením. Hodiny byly zaměřeny jednak na míčové hry (základní herní činnosti jednotlivce ve volejbale), atletickou přípravu a posilování. Vyučující využívali činnosti na stanovištích v malých skupinách (kruhový trénink), soutěže větších družstev a práci ve dvojicích. Prováděné činnosti odpovídaly současným požadavkům na efektivní výuku tělesné výchovy s důrazem na bezpečnost žáků. K té přispívala i jasná a jednoznačná pravidla chování a vzájemné komunikace při výuce. Vyučující často uplatňovali vlastní ukázkou činnosti, případně využívali dovedností některých žáků. Oceňovali nejen správnost prováděných cviků, ale i snahu a pokrok. Žáci byli aktivní, projevovali zájem o výuku a tempo bylo adekvátní jejich věku a možnostem.

Průběh a výsledky výchovy a vzdělávání v tělesné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré s pozitivy v oblasti uplatňovaných metod a forem práce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepise a občanské výchově

Kontrolou tematických plánů byl prokázán soulad obsahu výuky s předepsanými plány a osnovami, dějepisné učivo v 9. ročníku obsahovalo látku až do současnosti. Pro žáky 6. ročníku je realizován zájmový dějepisný kroužek v dotaci jedné hodiny týdně.

Příprava učitelek na konkrétní hodiny byla velmi pečlivá. Probírané učivo navazovalo na předcházející látku, individuální vzdělávací potřeby žáků byly respektovány. Odborná i metodická připravenost učitelek se v hospitované výuce projevila pozitivně. Udržování aktivity napomáhalo střídání forem výuky - skupinová i individuální práce, např. práce s textem z učebnice a následné vyvození učiva. Žáci pracovali bez napětí, ukázněně.

Organizace vyučovacích jednotek byla promyšlená, její členění bylo provedeno tak, aby všichni žáci byli zapojeni do výuky a měli dostatek prostoru pro vlastní aktivní projev, čehož v různé míře využívali. Práce s doplňkovými materiály měla pozitivní vliv na motivaci žáků k výuce. Psychohygienické podmínky byly vyhovující. Tempo výuky bylo přiměřené, relaxační prvky nebyly zařazeny.

Sledovaná výuka humanitních předmětů probíhala v esteticky příznivém prostředí kmenových tříd a učeben zaměřených na přírodopis a hudební výchovu. Kromě učebnic, historické mapy a doplňkových materiálů nebyly využity jiné pomůcky ani didaktická technika.

Interakce a komunikace prokázala potřebnou úroveň vyjadřovacích schopností žáků. Prověřování vědomostí a dovedností s následnou klasifikací nebylo prováděno ve všech hodinách. U některých vyučujících byla klasifikace zaměřena na hodnocení samostatné práce, v jedné hodině byli žáci zkoušeni před třídou. Závěrečné hodnocení a sebehodnocení jednotlivých vyučovacích jednotek většinou chybělo.

Učitelky projevovaly ve sledovaných hodinách většinou korektní, kladný vztah k žákům, kteří jim zejména v občanské výchově projevovali důvěru otevřeností, s níž sdělovali své názory. Výuka probíhala v pracovní atmosféře, kázeňské problémy se po dobu inspekce nevyskytly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepise a občanské výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ředitelka školy pravidelně sleduje výsledky vzdělávání pomocí testů Scio, provádí srovnávací testy z matematiky a prověřuje spolupráci učitelů v 5. a 6. ročníku pomocí společné prověrky. Součástí vyhodnocení výsledků je i rozbor chyb a odstranění zjištěných nedostatků.

Škola své výsledky vzdělávání hodnotí běžnou klasifikací (písemné práce, testy, zkoušení). Pořádán je tzv. Den jazyků, každoročně je žákům nabízen také poznávací zájezd do zahraničí, v posledních dvou letech se však neuskutečnil pro nezáměr rodičů z důvodů nedostatku financí.

Pro potřeby školy zpracovala předmětová komise tělesné výchovy motorické testy zaměřené na osvojené dovednosti a fyzickou zdatnost žáků.

Průběh vzdělávání a výchovy je na základě inspekční hospitační činnosti ve výše vyjmenovaných předmětech celkově hodnocen stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

V rámci inspekční činnosti proběhla kontrola školní jídelny. (viz. protokol)

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematická inspekce německý jazyk a tematická inspekce zaměřená na realizaci rozvojového programu Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny

Cílem tematického zjišťování v německém jazyce bylo posouzení kvality výuky tohoto předmětu. Hospitace se uskutečnily v 5. – 9. ročníku. Výuku vedou odborně a pedagogicky způsobilé vyučující, materiální zabezpečení je velmi dobré. Použité metody a formy v práci přispívají ke kvalitnímu průběhu výuky. Negativem je klesající zájem o výuku ze strany žáků. Průběh a výsledky vzdělávání v německém jazyce jsou velmi dobré.

Tematická inspekce zaměřená na realizaci rozvojového programu Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny měla tyto cíle:

- zjistit, které z variant stanovených MŠMT pro navýšení počtu vyučovacích hodin ředitelé škol využili
- zhodnotit způsob personálního zabezpečení výuky v navýšených hodinách
- zjistit a zhodnotit obsah a způsob výuky v navýšených hodinách.

Učební plány v 8. a 9. ročníku byly rozšířeny od 1. září 2003 v souladu s nařízením MŠMT. V 8. ročníku byla zvýšena hodinová dotace povinného předmětu výtvarná výchova, v 9. ročníku byl zvýšen počet volitelných předmětů pro žáka (nově byly zařazeny volitelné předměty informatika a internet). Výtvarná výchova a internet jsou zabezpečeny vyučujícími splňujícími podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, informatiku vyučuje pedagog splňující jen podmínku odborné způsobilosti. Obsah výuky nepřináší výraznější nárůst zátěže žáků a hodiny přispívají k rozvoji dovedností, k podpoře výuky průřezových témat (zvláště v 9. ročníku) a metody a formy vzdělávání vedou k aktivizaci žáků a podpoře činnostního učení.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Ostrava – Dubina, Františka Formana 45, s účinností od 1. ledna 2002, vydaná zastupitelstvem městského obvodu Ostrava – Jih, je v souladu s Rozhodnutím MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2002.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Ostrava – Dubina, Františka Formana 45, s účinností od 1. ledna 2002, vydaná zastupitelstvem městského obvodu Ostrava – Jih dne 30. října 2002
2. Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině příspěvkové organizace Základní škola Ostrava – Dubina, Františka Formana 45, vydaný dne 24. října 2002
3. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 19 747/02-21 ze dne 31. května 2002 s účinností od 1. ledna 2002
4. Jmenování do funkce ředitelky Základní školy Ostrava – Dubina, Františka Formana 45, od 1. června 1996, vystavené ředitelkou Školského úřadu dne 17. května 1996, č.j. Ř/627/96
5. Potvrzení ve funkci ředitelky ze dne 19. prosince 2001, čj. ŠMS/6474/01/Ru, vydané Krajským úřadem Moravskoslezského kraje
6. Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků školy

7. Podklady potvrzující výši úvazků jednotlivých pedagogických pracovníků
8. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. září 2003
9. Učební plány vypracované na celou dobu školní docházky platné ve školním roce 2003/2004, aktualizace ze dne 25. srpna 2003
10. Třídní knihy založené pro školní rok 2003/2004 ve třídách I. A, I. B, I. C, II. A, II. B, II. C, III. A, III. B, III. C, IV. A, IV. B, IV. C, V. B, VI. A, VI. C, VII. A, VII. B, VII. C, VII. D, VIII. A, IX. A
11. Třídní výkazy všech tříd 1. – 9. ročníku
12. Katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku navštěvujících školu ve školním roce 2003/2004
13. Řád školy platný pro školní rok 2003/2004 s účinností od 1. září 2003, projednaný pedagogickou radou 29. srpna 2003, včetně řádů pracoven
14. Provozní řád ze dne 30. června 2001, aktualizovaný dne 3. září 2003
15. koncepce školy 2002 – 2006, projednaná pedagogickou radou 31. srpna 2002, vydaná 18. prosince 2002
16. Rozvrh hodin všech tříd a všech vyučujících platný ve 2. pololetí školního roku 2003/2004
17. Tematické plány všech inspekci sledovaných předmětů
18. Volitelné předměty realizované ve školním roce 2003/2004
19. Informační systém škola – rodiče (bez data a čj.)
20. Vnitřní platový předpis vydaný 1. ledna 2004
21. Pracovní náplně zástupců ředitele, výchovného poradce, vedoucích předmětové komise ze dne 3. ledna 2004
22. Plán činnosti školy na školní rok 2003/2004 včetně plánu kontrol (bez uvedení data a čj.)
23. Týdenní plány práce na měsíc leden a únor
24. Plán akcí na školní rok 2003/2004
25. Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků za rok 2003 (bez uvedení data a čj.)
26. Preventivní program školy na školní rok 2003/2004 ze dne 2. září 2003
27. Záznamy o jednání s rodiči z 19. března 2003, 19. května 2003, 7. května 2003 a 31. října 2003
28. Kriteria pro stanovení výše nadtarifních složek platu (osobních příplatků a mimořádných odměn) s platností od 1. 9. 2003, projednaný 28. srpna 2003
29. Výroční zpráva školy za školní rok 2002/2003 ze dne 1. září 2003 (bez uvedení čj.)
30. Zápis z pedagogické rady ze dne 29. srpna 2003, 18. listopadu 2003 a z 20. ledna 2004
31. Záписy z porady ze dne 25. srpna 2003, 16. září 2003, 16. prosince 2003, 26. ledna 2004 a 29. ledna 2004
32. Záznamy o práci metodických orgánů ve školním roce 2002/2003 a prvních schůzek ve školním roce 2003/2004
33. Závěrečné písemné práce žáků z matematiky a českého jazyka z června 2003
34. Hospitační záznamy za školní rok 2002/2003 a 2003/2004, poslední záznam 27. ledna 2004

35. Kniha úrazů
36. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2003/2004 schválený ředitelkou školy (bez uvedení data)
37. Přehled o provedených kontrolách ve školním roce 2003/2004, včetně kontrol jednotlivých zaměstnanců a kontrol dokumentace, poslední záznam z 29. ledna 2004
38. Pokyn ředitelky školy k zajištění bezpečnosti, úrazové prevence a hygieny v tělesné výchově z 3. září 2002
39. Pokyn k řešení problémů se žáky z 1. listopadu 2002
40. Přehled mimoškolní činnosti

ZÁVĚR

Celkem osm učitelů nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, v kvalitě práce se to však neprojevilo. Řídící činnost ve škole je funkční, pravidla fungování školy jsou jasně stanovena a kontrolována. Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Materiální zázemí i prostorové podmínky v osm let staré školní budově umožňují realizovat vzdělávací program. Vedení školy věnuje velkou pozornost estetickému vzhledu učeben, chodeb i dalších prostor. Pozitivem je dostatek prostor určených pro relaxaci dětí o přestávkách.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Rámcové učební osnovy jsou rozpracovány do jednotlivých ročníků, časové rozvržení učiva realizují učitelé prostřednictvím tematických plánů. V době inspekce nebyly zjištěny nedostatky v plnění učebních osnov. Výchovné poradenství v rámci organizační struktury školy plní svou funkci velmi dobře.

V procesu výuky i v její organizaci byly zastoupeny jak tradiční formy a metody práce, tak i postupy, jejichž cílem bylo vyvozování příčinných souvislostí, rozvoj komunikativních dovedností a formulování vlastního názoru na daný problém či schopnost pohotově věcné argumentace. Použité formy a metody práce vedly ve všech sledovaných předmětech k naplnění výchovných a výukových cílů. Opakování a upevňování učiva v hospitovaných hodinách se provádělo, při hodnocení bylo využito slovní hodnocení výkonu žáků. Průběh a výsledky vzdělávání sledované výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Magda Trávníčková	Trávníčková v.r.
Členové týmu	Mgr. Jiří Crhonek	J. Crhonek v.r.
	Mgr. Věra Dufková	V. Dufková v.r.
	Mgr. Olga Novotná	Olga Novotná v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Oldřiška Křenková
Ludmila Kubicová
Zdeňka Trubačová
Ing. Pavel Hon

V Novém Jičíně dne 12. března 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. 3. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

PaedDr. Ivona Klímová

Klímová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Štefánikova 9, 741 00 Nový Jičín. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117,702 18 Ostrava	2004-04-05	n4 1157/04-5151
Město Ostrava, Městský obvod Ostrava – Jih, Horní 3, Ostrava – Hrabůvka, 700 30	2004-04-05	n4 1158/04-5151

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.